

ÉRTÉKELÉS ÉS OSZTÁLYOZÁS AZ ISKOLAI TESTNEVELÉSBEN

Vass Miklós*, Prisztóka Gyöngyvér*, Papp Gábor* és Telek István**

*PTE, Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

**PTE, I. sz. Gyakorló Általános Iskola, Pécs

Kulcsszavak: értékelés, osztályozás, iskolai testnevelés

Az osztályzással történő értékelésnek több évszázados hagyománya van a magyar közoktatásban. A XVIII. században kiadott *Ratio Educationis* szerint évente két alkalommal – félévkor és tanév végén – kell a tanulókat értékelni, az összes tantárgyokban elért teljesítményt egyetlen összesített osztályzatban kifejezve. A későbbiek során többször változott az értékelésben használt érdemjegyek száma, jelenleg a közismereti tárgyak – köztük a testnevelés – értékelése ötfokozatú skálán történik. A Közoktatási Törvény azonban módot ad az osztályzással történő értékeléstől eltérő megoldásokra is. Az alsó tagozat 1–3. osztályában csak szóveges értékelés lehetséges. De mód van a felsőbb osztályokban is a szóveges értékelés alkalmazására. Az alternatív tantervek alapján működő iskolák – pl. Waldorf iskolák – a szóveges értékelés hatékonyságát hangsúlyozzák az osztályzással szemben.

Az értékelés mindenek előtt a teljesítmény fogalmával hozható összefüggésbe. A fejlett országokban a teljesítmény az oktatáspolitikai középpontjába került. A nagy nemzetközi összehasonlító vizsgálatok – pl. PISA vizsgálat – eredményei egy-egy ország oktatási rendszerének hatékonyságát is minősítik a tanulók tanulmányi teljesítményén keresztül. A teljesítmény olyan összetevői, mint az eredményesség, a hatékonyság, a minőség az Európai Unióban szorosan összekapcsolódnak a végzettségek kölcsönös elismerésével. A méltányosság mint az oktatási rendszer egyik fontos jellemzője sem ellentétes a minőség kategóriájával. Éppen ellenkezőleg, azok az országok tanulói tudják a legjobb teljesítményt felmutatni, ahol gondot fordítanak az esélyegyenlőségre, a méltányosságra.

A kutatás célja kettős volt: felmérni a diákok testneveléshez való viszonyát, illetve a testnevelésről kialakult képüket. A vizsgálat Magyarország 10 megyéjére terjedt ki, 2005. április-május hónapjában zajlott, 5–8. osztályos tanulókból álló 1479 fős mintán. Kérdőíves adatfelvétel történt; a nyílt és zárt kérdésekre kapott válaszokat egyszerű matematikai – statisztikai módszerekkel elemeztük. A felmérés legfontosabb eredményei:

- A tanulók több mint 90%-a fontosnak tartja a rendszeres testmozgást. Hasonló arányban szeretik a testnevelést.
- A testnevelési osztályzatot egyforma arányban tartják fontosnak, illetve közömbösnek, míg a tanulók egynegyede a „nem fontos” kategóriába sorolja azt.
- Véleményük szerint a többi tantárgyhoz képest nem nehéz jó jegyet szerezni testnevelésből.
- A tanulóknak csupán 15% szeretné, ha testnevelésből szóveges értékelést kapnának osztályzat helyett.